

Asia: STM093:00/2016

Romaniasiaain neuvotelukunnan luonnos Romanipoliittiseksi ohjelmaksi (2018-2022)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pyydettyinä lausuntona luonnoksesta romanipoliittiseksi ohjelmaksi Suomen Keskusta rp. esittää seuraavaa:

Keskusta pitää romaniasiaain neuvottelukunnan luonnosta Suomen romanipoliittiseksi ohjelmaksi (2018-2022) informatiivisena ja toimenpide-ehdotuksia tarpeellisina. Ohjelma on suunnattu ensisijassa viranomaisille toimenpiteitä varten.

Ohjelmaa voitaisiin kehittää siten, että vastuutahoiksi osoitettaisiin viranomaisten ja järjestöjen lisäksi kansalaiset, yritykset ja itse romaniväestö. Syrjintää ja vihapuhetta ei voida pelkällä viranomaistoiminnalla ratkaista. Jokaisen kansalaisen, yrityksen ja yhteisön toimintatavat ratkaisevat, miten me onnistumme parantaman romanien asemaa Suomessa ja Euroopan Unionissa.

Romanien kokeman vihapuheen lisääntyminen on seikka, johon viranomaisten on puututtava kaikin keinoin. Syytekynnyksen tulee olla alhainen, jottei tällainen toiminta arkipäiväisty.

Romanilasten osallistuminen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on lisääntynyt. Romanivanhempien luottamusta varhaiskasvatukseen lisää se, jos päiväkotien henkilöstössä on romanien kulttuuria ja kieltä tuntevia ihmisiä. Varhaiskasvatuksen tulee kasvattaa kaikkia lapsia ymmärtämään kulttuurien monimuotoisuus.

Romanilasten ongelmana niin varhaiskasvatuksessa kuin perusopetuksessakin on monesti osallistumisen epäsäännöllisyys. Lasten vanhemmat ovat vastuussa siitä, että lapset osallistuvat päiväkodin toimintaan ja koulunkäyntiin suunnitellun ohjelman mukaisesti.

Romaninuoret hakeutuvat hyvin ammatilliseen koulutukseen. Sen sijaan lukiota kohtaan on ennakkoluuloja. Opinto-ohjaajien täydennyskoulutuksen lisäksi romanioppilaat tarvitsevat mentoritoimintaa, jossa he saavat erityistukea valitessaan omaa opintopolkuaan.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa on huomioitava romanikulttuurin erityispiirteet mm. puhtauskäsitykset. Kulttuurisensitiivisyys ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö myös romaniväestön tulisi omassa toiminnassaan noudattaa tasa-arvoisuuden ja syrjimättömyyden vaatimuksia. Romaninaisten asemaa tulee parantaa, sillä he kohtaavat esimerkiksi perinteisen asunsa käytön vuoksi miehiä enemmän syrjintää. Työelämän pukeutumisohjeiden pitää perustua objektiivisesti hyväksyttäviin seikkoihin kuten työturvallisuuteen. Asumisjärjestelyissä yhteiskunta ei voi millään tavoin tukea vanhentunutta väistämiskäytäntöä romanien keskinäisissä kiistoissa. Myöskään valtaväestön ennakkoluulot eivät saa rajoittaa romanien mahdollisuuksia asunnon saantiin ja asumiseen. Kulttuuriin liittyvin perustein ei voida hyväksyä tyttöjen ja naisten monesti alisteista asemaa perhe-elämässä.

Keskusta pitää tärkeänä paikallisten ja maakunnallisten romaniasiain toimenpideohjelmien laatimista. Romanien omat näkemykset on otettava huomioon päätöksenteossa ja heidän osallistumistaan poliittiseen toimintaan on kannustettava. Tätä Keskusta on valmis omassa toiminnassaan yhä kehittämään.

On hyvä, että ohjelmaluonnoksessa on otettu kantaa myös Suomessa tilapäisesti liikkuvien tai pitkäkestoisesti asuvien ulkomaalaisten romanien tarpeisiin. Euroopan unionin jäsenmaita on nykyistä tehokkaammin velvoitettava toimenpiteisiin romaniväestön sosiaalisen ja sivistyksellisen aseman parantamiseksi.

Miettinen Ilkka
Suomen Keskusta rp